

Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) Yürütücülerinin Proje Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Çalışma¹

DOI: 10.26466/opus.630564

*

Ramazan Şamil Tatık* - Burak Ayçiçek**

* Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi / Muş / Türkiye

E-Posta: rs.tatik@alparslan.edu.tr

ORCID: [0000-0002-6727-8264](https://orcid.org/0000-0002-6727-8264)

** Dr., Milli Eğitim Bakanlığı / Elazığ / Türkiye

E-Posta: aycicekburak@gmail.com

ORCID: [0000-0001-8950-2207](https://orcid.org/0000-0001-8950-2207)

Öz

Bu çalışmanın temel amacı; bir devlet üniversitesinde BAP (bilimsel araştırma projesi) yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje yürütme sürecindeki deneyimlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseniyle yürütülmüştür. Bu çalışma çerçevesinde üzerine odaklanılan olgu "proje deneyimi" olarak ifade edilebilir. Araştırmanın çalışma grubunu; 1 profesör doktor, 3 doçent doktor, 12 doktor öğretim üyesi ve 1 araştırma görevlisi doktor oluşturmaktadır. BAP yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje deneyimlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla dört demografik (unvan, kademe, yürütülmüş/yürütülmekte olan proje sayısı ve görev yapılan birim) ve beş açık uçlu sorudan oluşan bir soru formu hazırlanmıştır. Elde edilen online veriler, NVivo 11 Nitel Analiz Programı kullanılarak araştırmacılar tarafından betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre; akademisyenler öncelikle alana katkı sağlamak amacıyla bu projelerde yer aldıklarını ifade etmişlerdir. Akademisyenlerin, ayrıca, yayın yapma amacıyla BAP sürecinde yer aldıkları ve akademik yayın yapmayı önemsedikleri görülmüştür. Akademisyenler; proje ekibinde yer alacak bireyler belirlenirken, proje konusunda alan bilgisine sahip bireylerin yer almasına özen gösterdiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular doğrultusunda akademisyenler, çözüm odaklı bir yaklaşım izlediklerini, projenin gidişatını engelleneyecek şekilde hızlı çözüm önerileri bulmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Akademisyenler bu süreçte disiplinli ve işbirlikçi bir yaklaşımın önemli olduğu ve bu süreçte yaygın üretimin kendileri için önemli olduğu görüşündedirler. Akademisyenler, proje ekibinde yer alacak bireylerin seçiminde titiz davranacaklarını ifade etmişlerdir. Akademisyenlerin bazıları proje sürecinde disiplin ve zaman yönetimine önem vereceklerini belirtmişlerdir. Akademisyenler tarafından önemsenen bir diğer konu ise ön hazırlık sürecidir. Araştırmanın sonucuna göre, akademisyenlerin mevcut proje yürütme süreçlerinde ileriki proje etkinliklerinde faydalanabilecekleri farklı ve zengin deneyimler elde ettikleri ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel araştırma projesi; proje; yürütücü

¹ Bu çalışma, 19-22 Haziran 2019 tarihlerinde, Ankara Üniversitesi'nde gerçekleştirilen 6. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde (EJER) sözlü bildiri olarak sunulan "Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) Yürütücülerinin Proje Deneyimlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmanın genişletilmiş halidir.

A Qualitative Study on The Project Experiences of The Scientific Research Project (SRP) Executives

*

Abstract

The main purpose of this study is to present the experiences of academicians who conducted or have conducted SRP (scientific research project) in a state university during the project execution process. In the study, the phenomenological design, which is one of the qualitative research methods, was employed. In this study, the phenomenon focused on can be expressed as "project experience". The study group consists of 1 professor, 3 associate professors, 12 lecturer Dr. and 1 research assistant Dr. In order to obtain data about the experiences of the academicians on the Project an open-ended question form, which consisted of five questions, was prepared by the researchers. Moreover, four questions related to the demographic information (title, work experience, the number of the conducted projects and the department) of the study group were asked. The obtained data were analyzed descriptively by the researchers using the NVivo 11 Qualitative Analysis Program. According to the findings of the research, the academicians participated in the study stated that they took part in these projects with the aim of making contribution to the field. The academicians also expressed that they found making scientific publications significant and therefore they involved in the SRP process for making publications. Academicians stated that while determining the individuals to be included in the project team, they paid attention to select individuals with high level of field knowledge about the project. Academicians stated that they followed a solution-oriented approach and tried to find quick solution suggestions in a way that did not prevent the progress of the project. Academicians believed that a disciplined and collaborative approach was important in this process and thought that it was important for them to produce publications in this process. The academicians stated that they would be careful in the selection of individuals who would take part in the project team. Some of the academicians stated that they would give importance to discipline and time management during the project process. Another issue that was considered important by academicians was the preparation process. As a result, it can be stated that academicians have obtained different and rich experiences from the processes of their existing project execution that they can make use of in future project activities.

Keywords: Scientific research project, project, executive

Giriş

Türk Dil Kurumu'na (2019) göre bilim, “evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgi, ilim” olarak tanımlanmaktadır. Çepni'ye (2005) göre bilim, gerçeği ve bilgiyi bilimsel yöntemler kullanarak ve organize ederek evreni anlama ve tanımlanma sürecidir. Ronan'a (2005) göre bilim, olgular arasında mantıksal ilişki kurmanın bir sonucu olarak hipotez ve teorileri ortaya koyan bir sistemdir. Zewail (2002), bilimi, eğitimi ve yaratıcı zihinlerin cevap bulma girişimi içinde sorgulamalarına, deney yapmalarına veya gözlemlmelerine izin veren bir eğitim süreci olarak tanımlamaktadır. Marusic ve Marusic (2009) bilimin dört temel niteliği olduğunu belirtmiştir. Öncelikle bilim, insan bilgisinin kaynağını oluşturur. İkinci olarak eğitim sisteminin temel bileşenlerinden biridir. Üçüncü olarak, belirli bir topluluğun kültürünün bir parçasıdır ve son olarak bilim günlük yaşamdaki refah ve güvenliğe katkı sağlar.

Bilim, tarihsel gelişimi içerisinde yaşamımızın her alanına katkıda bulunmuş ve bireylerin yaşamlarını sürdürebilmesi için temel bir gereksinim haline gelmiştir. Bundan dolayı insanlık için faydalı olduğu düşünülen her yeni bilimsel fikir, buluş ve ürün, tüm dünyaya iletilmelidir (Maqbool, Bahadar, ve Abdollahi, 2014). Bilim, günlük yaşam için çözümler üretir ve evrenin büyük gizemlerine cevap vermemize yardımcı olur. Başka bir deyişle, bilim, bilginin en önemli kanallarından biridir. Toplumların yararına çeşitli işlevlerin yanı sıra bilimin yeni bilgiler oluşturmak, eğitimi geliştirmek ve yaşam kalitesini arttırmak gibi özel rolleri vardır (UNESCO, 2019). Ayrıca bilim alanında yaşanan gelişmeler çeşitli teknolojik gelişmelere, yeni insan becerilerinin, yeni mühendislik fikirlerinin ve tasarımların ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır (Brooks, 1994).

Ülkelerin uzun vadeli kalkınma hedeflerine ulaşmaları için sistematik olarak üretilen ve uygulamaya konular politikalar geliştirmeleri gerekmektedir (Çiftçi, 2004). Bunun bir sonucu olarak ülkelerin uzun süreli ekonomik gelişim gösterebilmelerinde günümüzde araştırma geliştirme faaliyetleri önem kazanmıştır (Czarl ve Belovecz, 2007). Ayrıca, son yüzyılda, bilimsel faaliyetler, üniversitelerin veya diğer akademik kuruluşların, hükümetler tarafından kurulan laboratuvarların veya firmaların araştırma-geliştirme (Ar-Ge) bölümleri tarafından yoğun bir şekilde gerçekleştirilmektedir (Stephan, 2012).

Yükseköğretim kurumları, eleştirel düşünme becerisini geliştiren (Tiruneh, De Cock ve Elen, 2018), otantik öğrenmeyi sağlayan (Herrington, 2005), zaman yönetimi, etkili sunum becerisi, etkili not alma teknikleri, üst bilişsel beceriler, öz düzenleme, öz değerlendirme ve dönütle öğrenme gibi beceriye odaklanan (Allan, ve Clarke, 2007) öğrenme ortamları olarak düzenlenmelidir. Eğitim ortamlarının bu şekilde düzenlenmesiyle yükseköğretim kurumlarının bu değişim sürecine ayak uydurmaları gerekmektedir.

Türkiye’de 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3. maddesi (d) fıkrasında üniversite; *“Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım yapan: fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur”* şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca, ilgili Kanun’un 4. maddesi ait (c) fıkrasında *“Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla iş birliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmak”* şeklinde yükseköğretimin bazı amaçlarına yer verilmiştir (Resmî Gazete, 1981).

Türkiye’de bilimsel gelişmeler açısından yükseköğretim kurumlarına önemli görevler düşmektedir. Türkiye’de de üniversiteler bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağlanması açısından önemli görülmekte ve bu doğrultuda çeşitli adımlar atılmaktadır. Türkiye’de bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin 1960’lardan başlayarak devam ettiği görülmektedir. Bu süreçte ilk ulusal bilim ve teknoloji politikası olarak 1963 yılında TÜBİTAK kurulmuş ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından birinci beş yıllık kalkınma planı hazırlanmıştır (Kalınlı, 2010). Ayrıca 1983 yılında ise Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) kurulmuştur (TÜBİTAK, 2019).

Bununla birlikte Türkiye’de üniversitelerde yapılan araştırmalar 2001 yılına kadar 20 Mayıs 1984 tarihli 18406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Araştırma Fonları ile ilgili Yönetmelik ile desteklenmiştir. Daha sonra 20.06.2001 tarihinde kabul edilip 03.07.2001 tarihli 24451 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4684 sayılı Kanun’la 58. maddenin başlığında bulunan *“ve araştırma fonu”* ibaresi çıkarılarak yerine *“bilimsel araştırma projeleri”* ifadesi yer almıştır (Resmî Gazete, 2001). Ayrıca, 26 Kasım 2016 tarihli ve 29900 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan yeni *“Yükseköğretim Kurumları*

Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'' ile BAP Koordinatörlükleri BAP Birimi Koordinatörlüğüne dönüştürülerek yetki ve sorumluluk alanları genişletilmiştir (YÖK, 2016).

Bilimsel araştırmanın çeşitli projeler yoluyla ilerlemesi, genellikle döngüsel süreçlerin tekrarı olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte yer alan aşamalar arasında çeşitli farklılıklar olmakla birlikte genel olarak bir bilimsel araştırma süreci şu süreçleri içermektedir (Dekeyser, 2012).

1. **Bilgi toplama:** Araştırılacak olan konu ile ilgili olarak evrensel anlamda literatür taramasının yapılması.
2. **Problemin tanımlanması:** Literatürde yer alan bilgiler açısından neyin eksik olduğunun belirlenmesi.
3. **Bir araştırma projesinin tasarlanması:** Sorunu çözmek için kullanılacak stratejiye karar verilmesi.
4. **Gerçek araştırma faaliyetinin yürütülmesi:** Bu aşama deneysel nitelikte veya teorik bir analizde veya yeni verilerin toplanması şeklinde olabilir.
5. Sonuçların analizi, yorumlanması, elde edilen sonuçları açıklayabilecek veya yeni bir anlayış getirebilecek bir hipotezin oluşturulması.
6. Araştırma sonucu elde edilen bulguların sonuçlandırılması ve nihai raporlaştırılması

Görüldüğü üzere bilimsel bir araştırmayı yürütmek dikkatli bir süreci de gerekli kılmaktadır. Bununla birlikte bir araştırma projesi tasarlamak ve yürütmek karmaşık bir faaliyettir. Bu süreçte araştırma sürecine dahil olan çeşitli paydaşlar yer almakta ve her bir paydaşın sürece olumlu ve olumsuz katkıları olabilmektedir (Verschuren, Doorewaard ve Mellion, 2010).

Bu bilgiler ışığında bilimsel araştırma projeleri ülkelerinin refah düzeylerinin artırılması, bilim ve teknolojik gelişmelerin desteklenmesi ve bu şekilde ülkelerinin gelişim göstermelerine olanak sağlamaktadır. Türkiye'de ise üniversitelerde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi, belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı; bir devlet üniversitesinde BAP (bilimsel araştırma projesi) yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje yürütme sürecindeki deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu amaç kapsamında, BAP yönetim süreci, sürecin önemli bir paydaşı olan proje yürütücülüğü yap-

muş akademisyenler tarafından değerlendirilmiştir. Ayrıca bu çalışma, üniversitelerin bünyelerindeki Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (BAPKO) tarafından desteklenen bilimsel araştırma projelerinin yürütücüsüyle sınırlıdır. Süreçte karşılaşılan zorlukların belirlenerek gerekli iyileştirmelerin yapılmasına, proje yürütme sebeplerinin neler olduğuna, sürecin başarılı bir şekilde yürütülmesi bağlamında ekip kurma kriterlerine ve deneyimlerin sonraki süreçlerde nasıl kullanılması gerektiğine ilişkin elde edilen bulgularla ilgili alana katkı sağlanması amaçlanmıştır. Alan yazın incelendiğinde bilimsel araştırma projesi kapsamında akademisyenlerin görüşlerini inceleyen çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüş olup yapılan bu çalışmayla alan yazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseninden, çalışma grubundan, veri toplama aracından, verilerin toplanmasından ve verilerin analizinden bahsedilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bir devlet üniversitesinde BAP (bilimsel araştırma projesi) yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje yürütme sürecindeki deneyimlerini ortaya koymanın amaçlandığı bu araştırma nitel bir çalışma olup olgu bilim deseniyle yürütülmüştür. Nitekim olgu bilimsel çalışma, bireylerin herhangi bir olguya ilişkin olarak deneyimlerini anlamlandıran bir çalışma türü olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2014). Bu çalışma çerçevesinde üzerine odaklanılan olgu "proje deneyimi" olarak ifade edilebilir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında ölçüt örnekleme tekniğine (Marshall ve Rossman, 2014) başvurulmuş olup ölçüt olarak bir devlet üniversitesi bünyesinde "bilimsel araştırma projesi yürütücülüğü yapmış veya yapmakta olma" belirlenmiştir. Bu çerçevede 1 profesör doktor, 3 doçent doktor, 12 doktor öğretim üyesi ve 1 araştırma görevlisi doktor çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubu hakkında ek demografik bilgilere

göz atıldığında; 4 akademisyen 0-5 yıl, 9 akademisyen 6-10 yıl, 2 akademisyen 11-15 yıl, 1 akademisyen 21-25 yıl ve 1 akademisyen 25 ve üzeri yıl kıdem aralığına sahiptir. 5 katılımcı hiç üniversite bilimsel araştırma projesi tamamlamamıştır. 4 katılımcı 1 proje, 2 katılımcı 2 proje, 2 katılımcı 3 proje, 1 katılımcı 4 proje, 1 katılımcı 5 proje, 1 katılımcı 7 ve 1 katılımcı 11 proje tamamlamıştır. 8 katılımcı Eğitim Fakültesi'nde, 2 katılımcı Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu'nda, 2 katılımcı Fen Edebiyat Fakültesi'nde, 1 katılımcı Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda, 1 katılımcı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda, 1 katılımcı Mühendislik-Mimarlık Fakültesi'nde, 1 katılımcı İslami İlimler Fakültesi'nde ve 1 katılımcı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde görev yapmaktadır.

Veri Toplama Aracı

BAP yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje deneyimlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla dört demografik (unvan, kıdem, yürütülmüş/yürütülmekte olan proje sayısı ve görev yapılan birim) ve beş açık uçlu sorudan oluşan bir soru formu hazırlanmıştır. Sorunun belirlenmesinde alan yazın taranmış ve iki eğitim yönetimi uzmanı (bir doktor öğretim üyesi ve bir doçent doktor) açık uçlu soruları değerlendirmiş, uzmanların dönütleri doğrultusunda açık uçlu sorular tekrar düzenlenerek soru formuna son şekli verilmiştir. Soru formunda yer alan açık uçlu sorular şöyledir: "sizi proje gerçekleştirmeye iten sebepleri paylaşır mısınız?", "proje ekibinizi oluştururken nelere dikkat ettiğinize değinir misiniz?", "proje sürecindeki sorunların çözümünde nasıl bir yaklaşım sergilediğinizden bahseder misiniz?", "projenizin başarıyla sonuçlanması için nelere önem verdiğinizi söyleyebilirsiniz?" ve "tekrar proje gerçekleştirirseniz nelere özellikle dikkat edersiniz açıklar mısınız?"

Verilerin Toplanması ve Analizi

Uzmanların görüşleri doğrultusunda son şekli verilen veri toplama aracı (soru formu), Google Forms üzerinden hazırlanmış ve ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenmiş akademisyenlere soru formunun yer aldığı web adresi elektronik posta yoluyla paylaşılmış, ayrıca telefon yoluyla kendile-

rine ulaşılarak soru formunu doldurmaları rica edilmiş ve formu doldurmakta gecikenlere anımsatma aramaları yapılmıştır. Veriler yaklaşık 2 haftalık süreçte online olarak elde edilmiştir. Elde edilen online veriler, NVivo 11 Nitel Analiz Programı kullanılarak araştırmacılar tarafından betimsel analize tabi tutulmuştur. Nitekim betimsel analizde amaç, görüşme ve gözlem süreci sonucunda elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Elde edilen veriler önceden belirlenmiş temalar altında sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 224). Bu amaçla betimsel analiz için çerçeve oluşturulmuş, bu çerçeve bağlamında veriler işlenmiş, bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Katılımcılara 6K, 10K gibi kodlar verilmiş olup, örneğin 6K; 6. katılımcı, 10K; 10. katılımcıyı temsil etmektedir.

Bulgular

Bu bölümde, nitel verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında; öğretim üyelerinin proje yürütme sebeplerine, proje ekibi kurma sürecinde dikkat ettikleri kriterlere, sorunları ortadan kaldırmak için hangi çözüm yollarına başvurduklarına, bilimsel araştırma projesinin başarıyla sonuçlanması için nelere önem verdiklerine ve tekrar proje yürüttükleri takdirde hangi deneyimlerine başvuracaklarına ilişkin sorulara cevaplar aranmıştır. Verilen cevaplar araştırmacılar tarafından betimsel analiz sürecine tabi tutulmuş ve bu analizler sonucunda ortaya çıkan temalar, kodlar ve katılımcı sayıları aşağıda sunulmuştur. Ayrıca katılımcıların kayda değer görüşlerine doğrudan yer verilmiştir.

Çalışma grubundaki katılımcılardan elde edilen verilerin betimsel analizi sonucunda; tablo 1’de görüldüğü üzere proje yürütme sebepleri, ekip kurma kriterleri, sorun çözme yaklaşımları, projenin başarısı ve proje deneyimi olmak üzere beş açık uçlu soruya bağlı olarak beş tema belirlenmiştir. Temalar ve bazı önemli kodlar, katılımcı sayıları eşliğinde aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 1. Nitel bulgulara dayalı belirlenen temalar ve ortaya çıkan bazı önemli kodlar

Nitel Bulgulara Dayalı Belirlenen Temalar ve Çarpıcı Kodlar	
1. Proje Yürütme Sebepleri	<ul style="list-style-type: none">- alana katkı (N=5)- yayın (N=5)- kaynak (N=4)- akademik gereklilik (N=3)- kendini güncelleme (N=3)- istek ve merak (N=3)
2. Ekip Kurma Kriterleri	<ul style="list-style-type: none">- alan bilgisi (N=9)- liyakat (N=6)- istek ve arzu (N=4)- uyum (N=4)- konuya uygunluk (N=3)- disiplin (N=2)
3. Sorun Çözme Yaklaşımları	<ul style="list-style-type: none">- çözüm odaklı yaklaşım (N=5)- sabır (N=4)- sakinlik (N=3)- b planı (N=3)- sorun yaşanmadı (N=2)- planlı çalışma (N=2)
4. Projenin Başarısı	<ul style="list-style-type: none">- disiplinli ve iş birlikçi yaklaşım (N=12)- yayın üretme (N=3)- süreçte titizlik (N=1)- kapsamlı hazırlık (N=1)- projeyi iptal ettim (N=1)- doğru kişilerle çalışma (N=1)
5. Proje Deneyimi	<ul style="list-style-type: none">- ekibin titiz seçimi (N=5)- disiplin ve zaman yönetimi (N=4)- ön hazırlık (N=4)- yayın odaklılık (N=2)- malzemelerin ortaklardan temini (N=1)- üniversite altyapı desteği (N=1)

Belirlenen temalar ayrı ayrı incelendiğinde ulaşılan bazı kodlar ve katılımcılara ait alıntılar aşağıda sunulmaktadır:

Birinci Tema: Proje Yürütme Sebepleri

Katılımcıların üçte birine yakını (N=5) alan yazına katkı sağlamak (3K, 7K, 10K, 13K, 17K), yine üçte birine yakını (N=5) bilimsel yayın üretmek (5K, 8K, 9K, 12K, 14K), 4 katılımcı teknik, maddi kaynak ve insan kaynağı desteği almak (8K, 11K, 15K, 17K), 3 katılımcı proje yürütmeyi akademik bir gereklilik olarak algıladığı için (4K, 8K, 14K), 3 katılımcı alanıyla ilgili gün-

cel gelişmeleri takip etmek (5K, 10K, 16K), 3 katılımcı proje yürütme noktasında istek ve merak duydukları için (1K, 5K, 6K) ve 2 katılımcı proje deneyimi elde etmek için (2K, 14K) proje yürütme sürecine girdiğine değinmektedir. 1 katılımcı CV'sini güçlendirmek (2K), 1 katılımcı akademik teşvikten yararlanmak (2K), 1 katılımcı problemlere çözüm önerileri üretmek (2K), 1 katılımcı saha deneyimi elde etmek (3K) ve 1 katılımcı ise akademik anlamda bir konuyu derinlemesine irdelemek (4K) amacıyla proje yürüttüğünün altını çizmektedir.

Proje yürütme sebepleri teması altında ön plana çıkan katılımcı alıntılara bakıldığında; akademisyenlerin eğitim ve öğretim sorumluluklarına ek olarak projeler yoluyla bilim dünyasını zenginleştirmek, görev yaptıkları üniversitenin bilimsel yayın bağlamında üst sıralara çıkmasını sağlamak ve akademisyen olarak kendilerinin yayın üretmek ayrıca bazı akademik çalışmalarını tek değil ekip olarak daha verimli ve etkili yerine getirmek motivasyonlarıyla bilimsel araştırma projesi yazmaya ve yürütmeye yöneldikleri görülmektedir. Proje yürütme sebepleriyle ilgili olarak bazı katılımcı alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

- *“Bana göre bir akademisyenin iki farklı görevi vardır. Bunlardan biri eğitime ve öğretime katkı sağlamak diğeri ise güncel bilimsel ilerlemeleri takip edip güncel bilimsel konulara katkı sağlamaktır. Beni projeye gerçekleştirmeye iten sebep bir akademisyen olarak eğitim ve öğretim görevimin yanında projeler yazıp bilimsel camiaya katkı sunmaktır.” (7K) (alana katkı)*
- *“Üniversitemizin ve şahsımın yayın ihtiyacını gidermek amacıyla proje yürüttüm.” (5K) (yayın)*
- *“Bunu yapabilmek tek başına gayet zor olacağından ciddi bir ekip çalışması gerekiyordu.” (17K) (kaynak)*

Her ne kadar güncel mevzuata göre üniversite kapsamında yürütülen bilimsel araştırma projeleri akademik teşvikten çıkarılmış olsa da verilerin toplandığı zaman bu durum geçerli değildi. Dolayısıyla bir katılımcının (2K), akademik teşvik sisteminden yararlanmak amacıyla diğeri bir deyişle maddiyat elde edebilmek için bilimsel araştırma projesi yürüttüğünü vurgulaması irdelenmesi gereken bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumu vurgulayan katılımcı alıntısı şöyledir:

- *“Akademik teşvik sisteminden yararlanmak amacıyla bilimsel araştırma projesi yürütmeye yöneldiğimi söyleyebilirim.” (2K) (akademik teşvik)*

İkinci Tema: Ekip Kurma Kriterleri

Katılımcıların yarısından fazlası (N=9) bilimsel araştırma projesi için proje ekibi oluşturma kriterleri bağlamında ekibin alan bilgisine odaklandığını (1K, 2K, 6K, 7K, 9K, 10K, 11K, 15K, 16K), 6 katılımcı liyakate baktığını (2K, 4K, 8K, 9K, 11K, 12K), 4 katılımcı ekibin çalışma konusunda istekli ve arzulu olma durumunu incelediğini (3K, 4K, 13K, 14K), 4 katılımcı ekibin uyum durumuna dikkat ettiğini (5K, 13K, 14K, 17K), 3 katılımcı ekibin proje konusuna uygunluk durumunu düşündüğünü (5K, 12K, 17K), 2 katılımcı ekibin disiplinli olup olmadığını mercek altına aldığını (2K, 8K), 2 katılımcı ekibin iletişim becerilerini ölçüt aldığını (2K, 6K), 1 katılımcı ekibin yenilikçi ruha sahip olma durumunu değerlendirdiğini (13K), 1 katılımcı ekibin kararlı bir yapıya sahip olma durumunu gözden geçirdiğini (8K) ve 1 katılımcı ise ekibin özgüvenli bir yapıda olup olmadığına dikkat ettiğini (6K) vurgulamaktadır.

Ekip kurma kriterleri bağlamında akademisyenlerin kayda değer bazı görüşleri incelendiğinde; akademisyenler yürüttükleri bilimsel araştırma projesi konusuyla ilgili yeterli alan bilgisine sahip araştırmacıları, projede kendisinden beklenen yeterliklere sahip ve sorumluluklarını yerine getirebilecek araştırmacıları ayrıca sosyal ilişkiler bağlamında iletişim kurabilecek ve uyum sağlayabilecek araştırmacıları proje ekibine dahil ettikleri ortaya çıkmaktadır. Bahsedilen kriterlere yönelik bazı katılımcı alıntıları aşağıda görülmektedir:

- *“Yürüttüğüm proje konusunda uzman ve deneyimli bir kadro kurmaya özen gösterdim.” (2K) (alan bilgisi)*
- *“Becerebilecek akademisyenleri seçerim.” (4K) (liyakat)*
- *“İkinci olarak dikkat ettiğim husus uyumluluk oldu. Sonuçta aynı liyakate sahip başka isimlerle de çalışabilirdim. Fakat uyumlu çalışabileceğimize inandığım iki isimle çalışmayı tercih ettim. Bu uyum sadece araştırmacılarla benim aramda olan bir uyumdan ziyade araştırmacıların kendi aralarındaki uyumu da kapsıyordu.” (17K) (uyum)*

Bir katılımcının bilimsel araştırma projesine dahil ettiği araştırmacı-
larda kararlılık niteliğine odaklanmış olması diğer kriterlerden farklılık
göstermesi sebebiyle vurgulanmaya değer görülmektedir. Bu çerçevede
katılımcılardan birisine ait görüş şöyledir:

- *“Ekip üyelerimin kararlı bir yapıda olma durumları projemi yazar-
ken dikkat ettiğim en önemli hususlardan biriydi.” (8K) (kararlılık)*

Üçüncü Tema: Sorun Çözme Yaklaşımları

Katılımcıların üçte birine yakını (N=5) bilimsel araştırma projesi yürütme sü-
recinde sorunlarla karşılaştığında çözüm odaklı yaklaşımı benimsediğini
(1K, 6K, 8K, 9K, 16K), 4 katılımcı sabırlı olmayı ve beklemeyi seçtiğini (2K,
5K, 11K, 14K), 3 katılımcı sakin ve kararlı bir tavır ortaya koyduğunu (2K,
13K, 14K), 3 katılımcı b planına başvurduğunu (5K, 7K, 10K), 2 katılımcı her-
hangi bir sorun yaşanmadığını (10K, 17K), 2 katılımcı planlı içinde çalıştığını
(4K, 15K), 1 katılımcı anında müdahale politikası izlediğini (3K) ve 1 katılımcı
bilimsel araştırma projeleri koordinatörlüğü ile iletişime geçtiğini belirtmek-
tedir.

Bilimsel araştırma projesi yürütme sürecinde ortaya çıkan sorunlara karşı
akademisyenlerin nasıl bir yaklaşım sergiledikleri mercek altına alındığında;
projenin sağlıklı şekilde ilerlemesi ve başarıyla sonuçlanması için sorunları
görmezden gelmek yerine anında çözmeye önem verdikleri, sorunları proje-
nin doğal bir parçası olarak gördükleri ve sorunlara sakinlik ve soğukkanlılık
içinde ele aldıkları, her ihtimale karşı çıkması beklenen ve/veya çıkan sorun-
lar için alternatif planlar düşündükleri anlaşılmaktadır. Proje yürütme süreç-
lerinde izlenen sorun çözme yaklaşımlarıyla ilgili olarak bazı katılımcı alıntı-
larına aşağıda yer verilmiştir:

- *“Sorunun tespiti, değerlendirilmesi ve çözümünde projenin olumlu
yönde gidişatını engellemeyecek şekilde hızlı çözüm önerileri oluşturu-
maya çalışırım.” (8K) (çözüm odaklı yaklaşım)*
- *“Sorunlar projenin olmazsa olmazıdır. Bazen sorunlar süreci zora so-
kabilebilir. Ancak bu sorunlar ortaya çıktığında soğukkanlı ol-
maya, olgun davranmaya ve sabırlı olmaya özen gösterdim.” (2K)
(sabır)*

- *“Daha önce tamamlanan hiçbir projede bir sorun yaşanmadı. Verilen projeler, belli bir disiplin ve makul bir iş dağılımı ile gerçekleştirildiğinde sorun yaşanmamaktadır Sorun yaşanılacak durumlar, verilen b planı çerçevesinde çözülmektedir.” (10K) (b planı)*

Bir katılımcının (3K) proje sürecindeki sorunlarla hızlı ve tam zamanında çözümler üreterek müdahalede bulunduğunu belirtmesi altı çizilmesi gereken bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Bu çarpıcı durumun altını çizen katılımcının görüşü şöyledir:

- *“Sorunu geciktirmeden soruna tam zamanında müdahale ettim (anket yapıldığı sırada yoğun kar yağacak dendi, araştırma firması çalışanlarını yine sahaya gönderdim). (3K) (anında müdahale)*

Dördüncü Tema: Projenin Başarısı

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (N=12) yürüttükleri bilimsel araştırma projesinin başarıyla sonuçlanması için disiplin içinde çalışmaya özen gösterdiğine ve iş birlikçi bir yaklaşımla hareket ettiğine (1K, 2K, 3K, 4K, 5K, 8K, 10K, 12K, 14K, 15K, 16K, 17K), 3 katılımcı yayın üretmeye odaklandığına (11K, 12K, 13K), 1 katılımcı bilimsel süreçleri titizlikle izlediğine (6K), 1 katılımcı proje sürecinden önce kapsamlı bir hazırlık yaptığına (7K), 1 katılımcı projesini iptal etmek durumunda kaldığına (9K) ve 1 katılımcı ise doğru kişilerle çalışmaya dikkat ettiğine (3K) değinmektedir.

Yürüttükleri bilimsel araştırma projesi için akademisyenler projenin başarıya ulaşması için zaman yönetimine önem verdiklerini, disiplin ve iş birliği içinde süreci ilerlettiklerini, projeyi sonunda yayın üretebilecek şekilde tasarlamaya çalıştıklarını, proje yazmadan önce veya yazım aşamasında konuyla ilgili kapsamlı bir alan yazın taraması yaptıklarını ve pilot uygulamalara başvurduklarını belirtmektedir. Yürütülen bilimsel araştırma projesinde başarıyı yakalamak için nelere dikkat edildiğine yönelik katılımcı alıntılarında bazıları aşağıda verilmiştir:

- *“Bu konuda en büyük önem gösterdiğim durum zamanlama oldu. Proje önerisini sunarken ekibimle birlikte karar vermiş olduğumuz zaman çizelgesine çok katı bir şekilde sadık kaldık. Projenin istisnasız her aşamasını tam zamanında gerçekleştirdiğimiz için ek süre veya ek*

bütçe gibi herhangi bir talepte bulunmadan planlanan süreç içerisinde projemizi başarıyla tamamlayıp teslim edebildik. (17K) (disiplinli ve iş birliği yaklaşım)

- *“Proje kapsamında yapılan çalışmaların, uluslararası dergilerde üniversitemizin adına yakışır birden fazla yayın yapabilecek nitelikteki çalışmalar olmasına özen gösteririm.” (11K) (yayın üretme)*
- *“Projemin başarıya ulaşması için önce çok iyi bir literatür çalışması yaptım. Sonrasında, proje ile ilgili ön denemeler yaptım.” (7K) (kapsamlı hazırlık)*

Bir katılımcı, bilimsel araştırma projesinin başarıyla son bulması için bilimsel süreçleri titizlikle takip ettiğine işaret etmesi altı çizilmesi gereken bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çarpıcı bulguyu gözler önüne süren katılımcı görüşüne aşağıda verilmiştir:

- *“Örnekleme büyüklüğünün evreni yansıtmaya derecesi, kaynaklara erişim ve verilerin doğru analiz edilmesi süreçlerini ince eleyip sık dokuyarak halletmeye dikkat ettim.” (6K) (bilimsel süreçlerde titizlik)*

Beşinci Tema: Proje Deneyimi

Katılımcıların üçte birine yakını (N=5) tekrar proje yürütme sürecine girdikleri takdirde proje ekibini titizlikle belirleyeceğine (2K, 5K, 9K, 14K, 17K), 4 katılımcı disipline ve zaman yönetimine önem vereceğine (7K, 10K, 12K, 17K), 4 katılımcı proje öncesinde ön hazırlık yapacağına (1K, 2K, 15K, 16K), 2 katılımcı projeyi yayın odaklı tasarlayacağına (3K, 5K), 1 katılımcı projede ihtiyaç olan malzemeleri proje ortaklarından temin edeceğine (4K), 1 katılımcı üniversitenin altyapısını güçlendirmeye odaklı olarak proje tasarlayacağına (5K), 1 katılımcı proje sürecinde bilimsel araştırma projeleri koordinasyon birimiyle iletişim içinde projesini sürdüreceğine (6K), 1 katılımcı özgün değeri yüksek ve yaygın etkisi fazla olacak şekilde projesini tasarlayacağına (8K), 1 katılımcı benzer konularda proje tasarlamayacağına (8K), 1 katılımcı mevcuttan daha nitelikli projeler tasarlayacağına (8K), 1 katılımcı sorunlarla mücadele edebilmek için b planları yapacağına (17K), 1 katılımcı proje kapsamında ihtiyaç olan malzemelerin hızlı ve kolayca temin edilmesine önem vereceğine (13K), 1 katılımcı projenin sonuçlanma süresini ve finansmanı geniş olarak belirleyeceğine

(11K) ve 1 katılımcı alanıyla ilgili güncel konulara odaklı proje yürüteceğine (10K) dikkat çekmektedir.

Akademisyenlerin yürüttükleri/yürütüyor oldukları bilimsel araştırma projelerinden elde ettikleri deneyimler, proje ekibinin farklı disiplinlerden araştırmacılardan oluşmasının projeyi zenginleştireceği, projenin orijinallik taşıması ve sorunlara çözüm üretecek nitelikte tasarlanması gerektiği, bütçe ve zaman açısından yaşanabilecek beklenmedik durumlar için projeyi yazarken istenen finansmanın üstünde bütçe talep etmenin ve iş-zaman takvimini geniş tasarlanmanın önemli olduğu şeklinde özetlenebilir. Bilimsel araştırma projesi yürütme süreçlerinde yürütücülerin elde ettikleri deneyimleri anlatan katılımcı alıntıları aşağıda görülmektedir:

- *“Çalışma ekibini yeni fikir ve yöntemler vermek için daha geniş ve farklı branşlardan arkadaşlarımla ve çalışkan arkadaşlarla zenginleştirmek isterim.” (5K) (ekibin titiz seçimi)*
- *“Proje çıktısının özgün değerinin yüksek olması ve yaygın etkisinin fazla olması gibi bireysel kriterlere dikkat etmeye çalışırım.” (8K) (özgün değer ve yaygın etki)*
- *“Proje yazımı ile kabul edilip malzeme alımına kadar oldukça uzun bir süre geçmektedir. Bu süre zarfında alacağımız ürünlerin fiyatları yükselmekte, ayrıca proje için ayırdığımız süre yeterli olmamaktadır. İlk proje yazımı aşamasında proje bütçesini ve süresini mümkün olan bildiğince yüksek tutmaya çalışırım.” (11K) (bütçeyi ve süreyi geniş tutma)*

Bir katılımcının yürüttüğü bilimsel araştırma projesinden elde ettiği deneyimin bürokrasiye dikkat çekmesi açısından malzeme temin süreciyle ilgili olması önemli bir bulgu niteliğinde görülmektedir. Katılımcının bürokrasiyle ilgili alıntısı şöyledir:

- *“Başvurduğum bilimsel araştırma projem desteklendiğinde malzeme alımlarımı nasıl daha hızlı ve kolay halledebileceğimi anlamam büyük bir deneyim oldu. (13K) (malzemelerin temini)*

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmanın temel amacı, bir devlet üniversitesinde BAP (bilimsel araştırma projesi) yürütücülüğü yapmış/yapmakta olan akademisyenlerin proje

yürütme sürecindeki deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle akademisyenlere kendilerini bilimsel araştırma projesi yapmaya yönelten nedenlerin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Bu görüşler içerisinde akademisyenler öncelikle alana katkı sağlamak amacıyla bu projelerde yer aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda akademisyenlerin proje sürecinde edindikleri bilgi ve tecrübelerle alana katkı sağlamayı hedefledikleri söylenebilir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından araştırmalar büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, araştırma sürdürülebilirlik odaklı toplumsal değişimin tetiklenmesine veya desteklenmesine katkı sağlamaktadır (Wueller ve Pohl, 2016). Bununla birlikte bilimsel araştırma projeleri bir yandan ortaya koydukları sonuçlarla önemli bilimsel ve teknolojik gelişmelere olanak sağlarken, diğer yandan hem araştırmacının hem de üniversitenin niteliğini arttırmaktadır (Ünal, 2017). Akademisyenler, ayrıca, yayın yapma amacıyla BAP sürecinde yer aldıklarını dile getirmişlerdir. Türkiye’de akademisyenlerin özellikle uluslararası dergilerde yayın yapma zorunluluğu her geçen gün daha da belirginleşmektedir. YÖK tarafından yapılan düzenlemelerle, doçentlik başvurusu için 2001 yılında tek yazarlı olarak yurtdışı yayın yapma kriteri getirilmiştir (Çelik ve Tabancalı, 2006). Bununla birlikte üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin çalışmalarını bilim dünyasına yaymaları gerekir. Yapmış oldukları proje ya da araştırmalarının başarılı bir şekilde tamamladıklarını göstermenin bir yolu ise akademik yayın yapmaktır (Tiryaki, 2014). Ayrıca, son dönemlerde üniversitelerin başarı sıralamaları yapılırken araştırma üretkenliği, yayınlanan bilimsel araştırma sayısı ve yürütülen projeler de önemli kriterler haline gelmiştir (Konan ve Yılmaz, 2007). Bu gelişmelere paralel olarak çalışma grubunda yer alan akademisyenlerin de akademik yayın yapmayı önemsedikleri görülmüştür. Bunların yanı sıra akademisyenler, proje yapmayı akademik bir gereklilik olarak gördüklerini, bilgi ve becerilerini güncellemek istediklerini ve bu amaçlarla BAP sürecinde yer aldıklarını da dile getirmişlerdir. Son olarak akademisyenler ilgi ve merak duygularının kendilerini BAP yürütmeye ittiğini ifade etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında akademisyenlerin alana katkı sağlamak ve yayın yapmak amacıyla BAP sürecinde yer almaları kişisel ve mesleki gelişimlerini desteklemekte; üniversitelerin ve akademisyenlerin niteliğini arttırmakta oldukça etkilidir. Dolayısıyla, bu projelerin desteklenmesi, akademisyenlerin bu projelerde yer alma konusunda teşvik edilmesi ve bu şekilde kalitenin artırılması yönünde çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında akademisyenlere proje ekibi kurarken kriterlerinin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Akademisyenler; proje ekibinde yer alacak bireyler belirlenirken, proje konusunda alan bilgisine sahip bireylerin yer almasına özen gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra projede özverili çalışacak, çalışma konusunda istekli olan, ekip çalışmasına uyum gösterecek, proje konusuna uygun olan bireylerin seçiminin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Alan yazın incelendiğinde projelerin başarısını etkileyen çeşitli faktörlerin olduğu görülmektedir. Buvik ve Rolfsen'e (2015) göre proje ekibinde yer alan bireylerin karşılıklı olarak birbirlerine güvenmesi ve iş birliği içerisinde çalışması proje başarısı açısından oldukça önemlidir. Walker ve Lloyd-Walker (2019) proje takımlarının başarılı bir şekilde oluşturulması ile performansın arttırabileceğini ve takım içi ilişkilerin daha iyi olabileceğini belirtmiştir. Bond-Barnard, Fletcher ve Steyn (2018) proje başarısında iletişimin, güvenin, iş birliğinin, bağlılığın, başarılı bir liderliğin, takım çalışmasının, kişilik özelliklerinin ve çalışma motivasyonunun proje başarısını arttırdığını belirtmiştir. Dietrich, Dalcher, Eskerod ve Sandhawalia (2010) ise proje ekibinde yer alan bireylerin sahip oldukları bilgi ve becerileri bütünleştirerek projelere katkı sağlamalarını ve bu şekilde projelerin başarıya ulaşabileceğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla proje ekibi belirlenirken dikkat edilmesi gereken çeşitli unsurların yer aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda akademisyenlerin proje sürecinde faydalı olacağını düşündükleri bireyleri proje ekibine dahil etmeleri ile projenin başarılı bir şekilde yürütülmesi ve bu şekilde belirlenen hedeflerin elde edilmesi sağlanabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında akademisyenlere proje sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümünde nasıl bir yol izledikleri sorulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda akademisyenlerin çoğu (N=5), çözüm odaklı bir yaklaşım izlediklerini, projenin gidişatını engellemeyecek şekilde hızlı çözüm önerileri bulmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Turner ve Müller (2003) projelerin yapısı gereği bir belirsizlik içerdiğini ve bu sürecin tamamıyla önceden belirlenemeyeceğini bildirmişlerdir. Bundan dolayı projelerin belirli seviyede esnekliğe sahip olmasının önemli olduğunu, proje ekibinin ortaya çıkabilecek çeşitli problemlerle başa çıkabilme becerilerinin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bazı akademisyenler (N=4) problemle karşılaştıklarında sabırlı olduklarını dile getirirken üç akademisyen sakin kalmaya çalıştıkları şeklinde görüşlerini dile getirmiştir. Bunun yanı sıra akademisyenler B planını devreye koyduklarını ve planlı bir

çalışma süreci izleyerek sorunların üstesinden gelmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Projelerin çeşitli sorunlarla ve engellerle karşılaşmadan tamamlanması neredeyse mümkün değildir. Kısıtlı bütçe, sınırı sayıda çalışan, sınırlı süre, paydaşların beklentileri gibi birçok etmen proje sürecinde karşılaşılan problemler arasındadır (Mossalam, 2018). Bu süreçte önemli olan problemlerle baş edilmesi ve projenin devamlılığının sağlanmasıdır. Dolayısıyla akademisyenlerin olası problemin çözümü için çeşitli görüşlerinin olması projelerin sonuçlandırılabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında akademisyenlere projenin başarıyla sonuçlanması için nelere önem verdikleri sorusu yöneltilmiştir. Akademisyenler bu süreçte disiplinli ve işbirlikçi bir yaklaşımın önemli olduğu görüşündedir. İş birliği, yenilikçi projeler açısından genellikle olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır (Kotlarsky, ve Oshri, 2005). Bireyler arasındaki etkili iş birliği projeler açısından önemli bir başarı unsurudur. Bundan dolayı proje sürecinde etkili bir koordinasyonun ve iletişimin gerçekleşmesi için işbirlikçi ortamlar oluşturulmalıdır (Caniëls, Chiochio ve van Loon, 2019). Bu durumda akademisyenlerin işbirlikçi bir yaklaşımı önemsemeleri proje başarısına önemli katkılar sağlayarak başarıyı arttırabilir.

Akademisyenlerin bazıları (N=3) bu süreçte yayın üretmenin kendileri için önemli olduğu görüşündedir. Yayın yapma sıklığı, akademisyenlerin akademik becerilerini ortaya koymalarının en önemli göstergelerinden birisidir. Araştırmanın başarılı bir şekilde yayımlanması, akademisyenlere ve kurumlarına katkı sağlamaktadır. Bunun sonucunda akademisyenler kendi alanlarında daha fazla ilerleme gösterebilir (Rawat ve Meena, 2014). Dolayısıyla, akademisyenlerin proje yürütürken akademik yayın yapma amacı taşımaları oldukça yerinde ve gerekli bir durum olarak düşünülebilir. Bunların yanı sıra akademisyenlerin proje sürecinde titiz çalışmaya önem verdikleri (N=1), kapsamlı bir hazırlık sürecini önemsedikleri (N=1), doğru kişilerle çalışmaya dikkat ettikleri (N=1) görüşleri de dile getirilmiştir.

Son olarak akademisyenlere tekrar bir proje çalışması yürütmeleri durumunda nelere dikkat edecekleri sorusu yöneltilmiştir. Akademisyenlerin çoğu (N=5) proje ekibinde yer alacak bireylerin seçiminde titiz davranacaklarını ifade etmişlerdir. Projelerin başarılı bir şekilde yürütülmesinde çalışma ekibinin oluşturulması önemlidir. Bundan dolayı çalışma ekipleri oluşturulurken farklı ihtiyaçları, geçmişleri, uzmanlıkları ve tecrübeleri olan bireylerin çalışmanın amacını destekleyecek şekilde bir araya gelmesi sağlanmalıdır.

(Wilemon ve Thamhain, 1983). Dolayısıyla akademisyenlerin de belirttiği gibi proje ekibinin proje amaçları doğrultusunda titizlikle belirlenmesi başarılı bir sürecin kilit noktasıdır.

Akademisyenlerin bazıları (N=4) proje sürecinde disiplin ve zaman yönetimine önem vereceklerini belirtmişlerdir. Günümüzde zaman yönetimi bireyler açısından büyük önem taşımaktadır. Bireylerin tam anlamıyla başarılı sayılabilmesi için zamanı verimli ve doğru bir şekilde kullanmaları gerekir (Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016). Bu durumda projelerin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için zamanın etkili bir şekilde kullanılması bir gerekliliktir. Akademisyenler tarafından önemsenen bir diğer konu (N=4) ise ön hazırlık sürecidir. Proje planlaması sürecin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir (Serrador, 2012). Bu bağlamda akademisyenlerin de dile getirdiği gibi proje sürecinde detaylı bir planlama yapılması gerekir. Bu durumda çalışmada yer alan akademisyenlerin planlamanın önemini farkında oldukları söylenebilir. Bunlara ek olarak akademisyenler bundan sonraki süreçlerde yayın odaklı hareket etmeye, gerekli malzemelerin ortaklardan temin edilmesine ve üniversiteden alt yapı desteğinin alınmasına önem vereceklerini belirtmişlerdir. Bu durumda akademisyenlerin proje sürecinde edindikleri deneyimlere göre ileride yapılacak proje çalışmalarında çeşitli unsurlara dikkat edecekleri görülmektedir. Bu bağlamda ulaşılan bulgulara dayanılarak uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Uygulayıcılara yönelik öneriler:

- Üniversiteler bünyesinde Bilimsel Araştırma Projesi Koordinatörlüklerine ek olarak proje ofisleri kurularak araştırmacılara proje önerisi yazımında, proje yürütme sürecinde ve projenin sonunda etkin bir danışmanlık desteği verilmesi sağlanabilir.
- Proje süreçlerinde beklenmedik veya tahmin edilemeyen durumlar için b planının gerçekçi şekilde yazılmasına ve uygulanabilir olmasına verilen önem artırabilir.
- Dışsal pekiştirecin etkisi düşünülerek bu bağlamda proje yürütücülerinin kaliteli ve birçok proje süreçlerine girmelerini teşvik etmek adına yürütücülere ve araştırmacılara plaket, teşekkür belgesi vb. takdim edilebilir.

- Proje ekibi kurarken gerçek anlamda projeye katkı sağlayabileceğine inanılan araştırmacılara yer verilebilir ve araştırmacıların akademik özgeçmişleri ve alanları gözden geçirilerek ilgili araştırmacıların projeye katkı sağlama durumları üzerine düşünülebilir.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- Açık uçlu soru formuyla verileri elde edilen bu araştırma, görüşme veya odak grup görüşme yoluyla da gerçekleştirilebilir.
- Proje yürütme süreciyle ilgili olarak proje yürütme sebeplerine, proje ekibi kurma kriterlerine, proje sürecinde sorun çözme yaklaşımlarına, projenin başarısı için dikkat edilmesi gerekenlere ve ileriki proje yürütme süreçlerinde üzerinde durulması gerekenlere yönelik bir anket oluşturularak daha geniş bir kitleden veri elde edilebilir.
- Proje yürütücüleri üzerine gerçekleştirilen bu çalışma, projelerde yer alan araştırmacılar üzerine de yapılabilir.
- Farklı üniversitelerden de veri elde edilerek kıyaslamalı çalışmalar yürütülerek üstünlükler ve zayıflıklar ortaya konabilir.

EXTENDED ABSTRACT

**A Qualitative Study On The Project Experiences of
The Scientific Research Project (SRP) Executives**

*

Ramazan şamil Tatık - Burak Ayçiçek
Muş Alparslan University, Ministry of National Education

Science has contributed to every aspect of our lives in its historical development and has become a fundamental necessity for existence. Therefore, every new scientific idea, invention and product which is deemed beneficial for humanity must be communicated around the world (Maqbool, Bahadar and Abdollahi, 2014). Science generates solutions for everyday life and helps us to answer the great mysteries of the universe. In other words, science has specific roles such as creating new knowledge, improving education, and increasing the quality of our lives as well as a variety of functions for the benefit of our society (UNESCO, 2019). In addition, developments in the field of science allow for various technological developments, the emergence of new human skills, new engineering ideas and designs (Brooks, 1994).

Countries need to develop systematically produced and implemented policies to achieve their long-term development goals (Çiftçi, 2004). As a result, research and development activities have gained importance in countries' long-term economic development (Czarl and Belovecz, 2007). Furthermore, in the last century, scientific activities have been carried out intensively by the Research and Development (R&D) departments of universities or other academic institutions, laboratories or firms established by governments (Stephan, 2012).

Scientific projects conducted within the scope of scientific research can be defined as achieving a specific objective that covers a range of activities and tasks that consume resources. In this context, when Turkey is considered, it is seen that in the last 20 years a number of projects have been supported by both national and international institutions especially in the education field. Educational institutions make applications to benefit from the project supports and, if the scientific research projects are considered as successful, they can carry out their projects with the necessary fund support. The project executives have the

responsibilities to lead the project process, to use the budget and to direct the human resources.

There are many project types such as TUBITAK project, EU project, SAN-TEZ project, Development Agency project, university scientific research project (SRP). In this context, the main purpose of this study is to present the experiences of academicians who conducted or have conducted SRP (scientific research project) in a state university during the project execution process. Based on this main purpose, the following sub-problems are tried to be answered.

- 1) Can you explain the reasons that led you to carry out the project?
- 2) Could you please tell us the issues you focused on when you built your project team?
- 3) Can you tell us how you approached the problems you encountered during the project process?
- 4) What are the points that you give importance for the success for your project?
- 5) Which points will you focus on if you conduct a project again?

In the study, the phenomenological design, which is one of the qualitative research methods, was employed. In this study, the phenomenon focused on can be expressed as "project experience". The criterion sampling technique (Marshall, and Rossman, 2014) was used to determine the study group and the criterion was determined as "conducting a scientific research Project" within a state university. In this framework, 1 professor, 3 associate professors, 12 lecturer Dr. and 1 research assistant were selected according to the determined criteria. In order to obtain data about the experiences of the academicians on the Project an open-ended question form, which consisted of five questions, was prepared by the researchers. Moreover, four questions related to the demographic information (title, work experience, the number of the conducted projects and the department) of the study group were asked. The open-ended questions were as "Can you explain the reasons that led you to carry out the project?", "Could you please tell us the issues you focused on when you created your project team?", "Can you tell us how you approached the problems you encountered during the project process?", "What are the points that you give importance for the success for your project?", "Which points will you focus on if you conduct a project again?"

The data collection tool (questionnaire), which was checked by experts and therefore corrected, was prepared via Google Forms and the website of the question form was sent to the academicians by e-mail. Moreover, the academicians were asked to fill out the questionnaire by telephone. In addition, the academicians who were late in filling the form were called and requested to fill in the form. Data were obtained via online in approximately 2 weeks. The obtained data were analyzed descriptively by the researchers using the NVivo 11 Qualitative Analysis Program. Participants were coded as 6K, 10K, which means that 6K represents the 6th participant, 10K represents the 10th participant.

The main purpose of this study is to present the experiences of academicians who conducted or have conducted scientific research project in a state university during the project execution process. In line with the first sub-problem of the study, the reasons that led the academicians to conduct scientific research project were examined. The academicians participated in the study stated that they took part in these projects with the aim of making contribution to the field. The academicians also expressed that they found making scientific publications significant and therefore they involved in the scientific research project process for making publications. In addition, academicians emphasized that they regarded projects as an academic necessity, they wanted to update their knowledge and skills and they took part in scientific research project process for these purposes. Finally, academicians expressed that their feelings of interest and curiosity led them to conduct scientific research projects.

In the second sub-problem of the current study, it was aimed to determine the criteria that academicians gave importance while building the project team. Academicians stated that while determining the individuals to be included in the project team, they paid attention to select individuals with high level of field knowledge about the project. In addition, they emphasized that the selection of individuals who would work selflessly in the project, who were willing to work, would adapt to the team work and who were most suitable for the project subject was important.

In the third sub-problem of the study, the questions of how they approached the problems they encountered during the Project was asked to the academicians. In line with the findings, academicians stated that they followed a solution-oriented approach and tried to find quick solution suggestions in a way that did not prevent the progress of the project. In addition, some academicians expressed that they showed patience when faced with problems, while three

academicians stated that they tried to remain calm. In addition, academicians stated that they used Plan B and tried to overcome the problems by following a planned working process.

In the fourth sub-problem of the study, the points that the academicians focused on for the success of the Project were determined. Academicians believed that a disciplined and collaborative approach was important in this process. Some of the academicians thought that it was important for them to produce publications in this process. In addition, it was stated that academicians gave importance to meticulous work in the project process; they cared about a comprehensive preparation process and paid attention to working with the most appropriate people.

In the last sub-problem of the study, the issues that the academicians would focus on if they conducted a Project again were tried to be revealed. The academicians stated that they would be careful in the selection of individuals who would take part in the project team. Some of the academicians stated that they would give importance to discipline and time management during the project process. Another issue that was considered important by academicians was the preparation process. In addition, academicians stated that they would give importance to make scientific publications, obtaining necessary materials from partners and receiving infrastructure support from the university. According to the results of the research, it can be stated that academicians have gained different and rich experiences in the current project execution processes which will be beneficial for them in the future project activities.

Kaynakça / References

- Allan, J. ve Clarke, K. (2007). Nurturing supportive learning environments in higher education through the teaching of study skills: to embed or not to embed? *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 19(1), 64-76.
- Bond-Barnard, T. J., Fletcher, L., ve Steyn, H. (2018). Linking trust and collaboration in project teams to project management success. *International Journal of Managing Projects in Business*, 11(2), 432-457.
- Brooks, H. (1994). The relationship between science and technology. *Research policy*, 23(5), 477-486.

- Buvik, M. P., ve Rolfsen, M. (2015). Prior ties and trust development in project teams-a case study from the construction industry. *International Journal of Project Management*, 33(7), 1484-1494.
- Caniëls, M. C., Chiocchio, F., ve Van Loon, N. P. (2019). Collaboration in project teams: The role of mastery and performance climates. *International Journal of Project Management*, 37(1), 1-13.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design* (4th Edition). Sage Publications.
- Czarl, A., ve Belovecz, M. (2007). Role of research and development in the 21st century. In Proceedings of the *Eight International Conference on Informatics in Economy* (ss. 497-502).
- Çelik, K. ve Tabancalı, E. (2006). Bilimsel dergilerde yayın yapmada karşılaşılan dergi kaynaklı sorunlar. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*: 13-15 Eylül 2006.
- Çepni, S. (2005). Bilim, fen, teknoloji ve eğitim programlarına yansımaları. (İçinde) S. Çepni (Ed.), *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi* (ss. 1-20). Ankara, Türkiye: Pegem A Yayıncılık.
- Çiftçi, H. (2004). Türkiye'nin bilim ve teknoloji stratejisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 57-73.
- Dekeyser, R. (2012). *Scientific research and information in developing countries: Necessity, threats and opportunities*. Erişim adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/b962/61e71e186bc933235a65f2c38b73349981db.pdf>. Erişim Tarihi: 26.09.2019.
- Dietrich, P., Dalcher, D., Eskerod, P., ve Sandhawalıa, B. (2010). *The role of project collaboration quality and knowledge integration capability in multi-partner projects*. Project Management Institute.
- Durmaz, M., Hüseyinli, T. ve Güçlü, C. (2016). Zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2291-2303.
- Herrington, J. (2005). *Authentic learning environments in higher education*. IGI Global.
- Konan, N. ve Yılmaz, S. (2017). Üniversitelerin sıralanma ölçütleri ve Türkiye üniversiteleri için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 200-210.
- Kotlarsky, J., ve Oshri, I. (2005). Social ties, knowledge sharing and successful collaboration in globally distributed system development projects. *European Journal of Information Systems*, 14(1), 37-48.

- Maqbool, F., Bahadar, H., ve Abdollahi, M. (2014). Science for the benefits of all: The way from idea to product. *Journal of Medical Hypotheses and Ideas*, 8(2), 74-77.
- Marshall, C., ve Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Marusic, M., ve Marusic, A. (2009). The purpose of scientific journals: small is important. *The Journal of Tehran University Heart Center*, 4(3), 143-148.
- Mossalam, A. (2018). Projects' issue management. *Housing and Building National Research Center*, 14, 400-407.
- Rawat, S., ve Meena, S. (2014). Publish or Perish? *Journal of Research in Medical Sciences*, 19(2), 87-89.
- Yükseköğretim Kanunu (1981). *Resmî Gazete*. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Personel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2001). *Resmî Gazete*. Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2001/07/20010703.htm#2>.
- Serrador, P. (2012). The importance of the planning phase to project success. Paper presented at *PMI® Global Congress 2012-North America*, Vancouver, British Columbia, Canada. Newtown Square, PA: Project Management Institute.
- Stephan, P. E. (2012). *How economics shapes science* (Vol. 1). Cambridge, MA: Harvard University Press.
- TDK (2019). *Genel Türkçe sözlük*. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts adresinden erişilmiştir.
- Tiruneh, D. T., De Cock, M., ve Elen, J. (2018). Designing learning environments for critical thinking: Examining effective instructional approaches. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 16(6), 1065-1089.
- Tiryaki, O. (2014). Bilimsel yayın hazırlama teknikleri. *ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 143-155.
- Turner, J. R., ve Müller, R. (2003). On the nature of the project as a temporary organization. *International Journal of Project Management*, 21(1), 1-8.
- TÜBİTAK (2019). *Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu*. <https://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/icerik-bilim-ve-teknoloji-yuksekkurulu>. adresinden erişilmiştir.
- UNESCO (2019). *Science for society*. <https://en.unesco.org/themes/science-society> adresinden erişilmiştir.

- Ünal, A. (2017). Nicelik açısından sosyal bilimlerde bap projeleri: ilahiyat örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 303-320.
- Verschuren, P., Doorewaard, H. ve Mellion, M. (2010). *Designing a research project* (Vol. 2). The Hague: Eleven International Publishing.
- Walker, D. ve Lloyd-Walker, B. (2019). The future of the management of projects in the 2030s'. *International Journal of Managing Projects in Business*, 12(2), 242-266.
- Wilemon, D. L. ve Thamhain, H. J. (1983). Team building in project management. *Project Management Quarterly*, 14(2), 73-81.
- Wueller, G. ve Pohl, C. (2016). How researchers frame scientific contributions to sustainable development: A typology based on grounded theory. *Sustainability science*, 11(5), 789-800.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK (2016). *Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161126-8.htm> adresinden erişilmiştir.
- Zewail, A. H. (2002). *Voyage through time: walks of life to the Nobel Prize*. American Univ. in Cairo Press, Cairo-New York.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

- Tatık, R. Ş. ve Ayçiçek, B. (2020). Bilimsel araştırma projesi (BAP) yürütücülerinin proje deneyimleri üzerine nitel bir çalışma. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(21), 659-685. DOI: 10.26466/opus.630564